

OBRTNIK

Političen in strokovnjašk list za obrtni stan.

„Obrtnik“ izhaja 8. in 24. dne vsacega meseca in velja celo leto s pošiljanjem na dom vred 3 gld. — Za pol leta 1 gld. 50 kr. — Za četrt leta 75 kr. Posamične številke 15 kr. — Uredništvo in Upravništvo Prešernov trg št. 3 — Naročnina in inserati sprejemajo se tudi v „Narodni Tiskarni“ Gospodske ulice št. 12. — Dopisi in poročila sprejemajo se v slovenskem i nemškem jeziku. — Inserati se računajo 3stopna vrsta za 1krat 4 kr. za večkrat ceneje.

Izjava.

Odbor „Kranjskega obrtnega društva“ v Ljubljani, sklenil je v svoji seji dne 29. julija, da se „Obrtnik“ proglasi društvenim organom; ter priporoča ta list obrtnikom v vsestransko živo podporo.

Odbor Kranjskega obrtnega društva:

Anton Klein, predsednik; Matija Kunc, podpredsednik; Dragotin Hribar, tajnik; Bart. Zitnik, blagajnik. F. Dežman, J. Föderl, B. Horvat, A. Kunst, J. Lasetzky, M. Perne, J. Regali, M. Škrabec, J. Šparovic, L. Widmayer, J. Žagar, odborniki.

V Ljubljani 7. avgusta.

V graški „Tagespost“ z dne 26. julija beremo iz Ljubljane dopis, ki se peča z našim listom. V programu, kojega smo objavili v prvi št. „Obrtnika“ in ki je vodilo našemu delovanju, — narodnega stališča nismo izrečno poudarjali in sicer zato ne, ker smo slovenski obrtniki in se nam zahtevanje stvari, ki se sama o sebi razume, prav nepotrebna zdi. Pač pa smo poudarjali, da nam bode skrb, da se pripravi složnost in sporazumljenje mej občane, ker smo mnenja, da je narodni prepir na Kranjskem, ki obtežuje več ali manj gospodarski napredek obrtništva vsled naravnega razmerja obeh narodnostij prav nepotrebna stvar. Dopis v graški „Tagespost“ je tedaj našemu programu povsem nasproten in preverjeni smo do dobrega, da so one osebe, ki ji dopisujejo strastno protivne slehernemu sporazumljenju v narodnem oziru, in da so s svojimi dopisi, s katerim so vže na razne načine blatili in zaničevali našo deželo in njene slovenske prebivalce, obrtnikom na Kranjskem obeh narodnostij, — več škodovali, nego jim bode mogoče kedaj popraviti.

Da so naši narodni politični krogi marsikaj opustili, kar bi bilo lahko v prid slovenskemu obrtništvu to je resnica, katero jim bodemo, kadar treba brez ovinkov predočili; a ne z nameni kakoršne nam podtikuje graška „Tagespost“, — marveč iz ljubezni do svoje domovine in v okrepčanje naše narodnosti, ki bode še le tedaj osigurana, kadar se bode vsled strankarskega gospodstva zaostala domača obrtnija okrepčala!

Sicer pa razmotrivanje narodno političnih vprašanj ne smatramo svoji nalogi. — To bodi prijateljem in nasprotnikom v pojasnilo!

Prošnja na cesarja!

Vodstvo dunajskih obrtnih zadrug razpošiljalo bode po širni Avstriji v vseh deželnih jezikih tiskano prošnjo, ki se ima s podpisi stotisočernih rokodelcev izročiti presvitlemu cesarju. Prevod v slovenski jezik preskrbelo bode vsled prošnje omenjenega odbora „Kranjsko obrtno društvo.“

Imeli bodemo priliko ta prevažni korak, ki je od političnih oblastij dopuščen našim obrtnikom, pozneje še natančneje pojasniti, — za sedaj le priobčimo to prošnjo, da bodo obrtniki, kadar jo dobijo v roke vedeli, da je prava; in da jo smejo brez pomisleka podpisati. Glede vsebine te prošnje

sicer poudarjamo, da nam odstavek glede kupčijskih in obrtniških zbornic z ozirom na našo zbornico povsem ne ugaja, a stvar je taka, da prošnje ne smemo popravljati, in da so razmere pri večjih zbornicah, ki so z malimi izjemami v židovskih rokah prav istinito naslikane, in upamo, da se nam zategadelj ni nadejati od naše strani kakega nasprotstva.

Slovenske časnike pa uljudno prosimo, da omenijo to prošnjo in podpirajo naše težnje, ki so morebiti zadnji pojav proti mogočnemu židovstvu v Avstriji.

Prošnja se glasi:

Vaše c. kr. apostolsko velečastvo!

Ko se je leta 1879 objavila vesela vest, da Vaše c. kr. apostolsko velečastvo obeta pomoč obrtnemu stanu avstrijskemu, napolnilo ga je novo upanje, nov pogum, in hvaležno so se spominjali zaupanja polni obrtniki cesarske besede na mnogobrojnih shodih.

Propadajoči stan obrtniški začel se je organizovati in marljivo se posvetovati o predlogih, ki so se delali od raznih stanih v rešitev njegovo. Uspeh posvetovanj se je izrazil v mnogobrojnih peticijah in resolucijah in obvestil vladi Vašega velečastva.

Vaša vlada je izdelala obrtni zakon, o katerem sta se posvetovali obe zbornici državnega zbora, ga v marsičem premenili in kateri se je, ko je bil definitivno vsprejet, predložil Vašemu velečastvu v sankcijo.

Ko se je zvršila in objavila sankcija, gledalo je milijone vernih avstrijskih državljanov s hvaležnim srcem na ljubljeno vladarsko rodbino in pripravljalo se, da popravi, kar je pokvarila petindvajsetletna neomejena in samopašna obrtna svoboda.

Mnogobrojni obrtovalci, ki so bili zunaj vsake združne organizacije, so se pozvedeli in doveli za drugam, s čimer so se državi hkratu tudi bistveno povečali dohodki, in vender kako bi se bil varal obrtni stan.

Onim trgovskim in obrtnim zbornicam, ki so se v tem, ko se je državni zbor posvetoval o obrtnem zakonu, kazale tako ostentativno nasprotne, onim korporacijam dal se je pri snovanju zadrug upliv, ki je v popolnem nasprotju z zgodovino zastanka obrtnega zakona, ki je pri tej sestavi takomenovanih trgovskih in obrtnih zbornic zavsem v nasprotju z duhom zakona.

Posledica temu je, da se danes, ko je že minulo pet let, na mnogih krajih še neso osnovale zadruge, in da se drugod, kjer so se osnovale, slišijo živahne in opravičene pritožbe o načinu, po katerem so se osnovale.

Če je že način, po katerem se je izvrševalo snovanje zadrug obžalovanja vreden, tembolj je obžalovati tolmačenje določb obrtnega zakona, vzlasti §§ 1, 14, 36, 37, 38, 114 in 115.

Poleg tega pa rokodelstvo mnogo trpi vsled škodljivega upliva konfekcionarstva, krošnjarstva, pomanjkljivega konkurnega reda, posredne trgovine, nesolidnosti največjih eksportnih firm, neugodnih carinskih odnošajev, pomanjkljivega marknega zakona in umetno gojene hišne obrti.

Krivda za take žalostne razmere mora se zlasti pripisovati izrekam tako imenovanih trgov-

skih in obrtnih zbornic, ki so že, kakor že omenjeno, takoj s početka nasprotovale navedenemu zakonu, in katerim se ni čuditi, če dandanes nič drugače ne delajo, če po njihovih veletrgovskih in veleobrtnih načelih, po njihovi tradiciji in sestavi, se prav zelo poslužujejo posvetovalnih pravic, ki so se jim dale, za pospeševanje svojih posebnih koristij.

Da se pri taci razmerah pojavljajo odločbe v obrtnih zadevah, ki se nikakor ne ujemajo z intencijami one Najvišje osebe, ki je milostljivo sankcionovala zakon s 15 dne marca 1883. je jasno in ne treba daljšega dokazovanja.

Vzlic vsemu temu, čeprav se je slišalo toliko pritožb, bi mi najudaneje podpisani se ne bili obrnili s to peticijo do Vašega c. kr. apostolskega velečastva, ko bi nas razsodba upravnega sodišča z dne 23. februarja 1888 ne bila preverila, da sedaj more le Vaše velečastvo pomagati za obstanek borečemu se obrtnemu stanu.

Ta dan se je namreč odbila pritožba krojaške zadruge mesta Steyr proti temu, da prodajalci z mešanim blagom jemlje naročila za obleko po meri, da je slednji osobi dovoljeno jemati mero, all pa posluževati se svojih ljudij za jemanje mere.

Če ostane ta odločba v veljavi, se mora zmatrati, da se je upliv dokaza zmožnosti, torej baš to, za kar se je obrtni stan poganjal desetletja, popolnem odpravil.

Kajti to, kar velja za izdelovalce obleke, velja tudi za druge obrtne stroke, če bode slednjemu, ki je na podlagi § 38 objavil kako trgovsko obrt, dovoljeno imeti „delavce za rokodelske izdelke“, postal bode rokodelce, če je tudi mojster, kmalu le priprost pomočnik.

V čegavem interesu bi pa bilo, da se to zgodi, da zgubi obrtni stan ves pogum in se ga polasti popolna obupnost, o tem ni dvojbe in če bi bilo treba še kacega dokaza o tem, da nasprotniki naših teženj prav dobro vedo, kakega pomena bi bila obupnost obrtnega stunu, to pač dokazuje pomenljiva opomba, katero navaja bivši poslanec Reschauer v svojem delu „Geschichte des Kampfes der Handwerkerzünfte und der Kaufmannsgremien mit der österreichischen Bureaukratie“ na strani 251.

On piše:

„Revizija obrtnega reda se je po preteku nekaj let vsakokrat postavila na dnevni red, da — je čez nekaj časa zopet ž njega zginila.“

S tem se je doseglo, da se je v vseh slojih proizvajajočih stanov, torej tudi v obrtnem stanu pojavila se popolna obupnost in da premaguje misel, da država ni poklicana, da bi se brigala za malo obrt, in da je slednji zapal svojej osodi, da bode vsekako popolnoma propal. S tem bi bilo ustrezno največ oni denarni aristokraciji, ki dobro ve, da le tako dolgo more brezmejno gospodariti v vseh panogah pridobivanja, dokler jej stoji nasproti neorganizovan, razcepljen in v gmotnem oziru propadajoč obrtni stan, z jedno besedo popolnem propal srednji stan.“

Ta opazka je v ustih Reschauerjevih in pri njegovem političnem prepričanju uprav ušlo priznanje, in se mora zmatrati kot znamenje njene nepopolnosti, da ni pristavil, da bi „neomejeno gospodstvo v vseh panogah pridobivanja“ privelo z

neovrgljivo doslednostjo celo k neomejenemu go-
spodstva teh faktorjev na političnem poprišči.

Ko pa obrtni zakon, kateri je sankcionoval
Vaše c. kr. apostolsko velečastvo, ne daje le nam
rokodelcem varstva, temveč omogočuje tudi tisočem
in tisočem delavcem, da pridejo do samostojnosti,
če se prav tolmači, ko so najudanejši podpisani
več nego desetletje skleпали peticije in resolucije,
storili vse mogoče korake pri vseh instancijah
obrnih oblastev, in naposled s pomočjo državnega
zboru dosegli obrtni red, ki sicer ne zadostuje, a
vender v nekaterem oziru daje varstvo, sedaj pa
spoznali, da bi tudi, če se znova prehodijo vse po-
staje trpljenja, prišli le do tega, da bi je čez kacih
deset let ob morebitne pridobitve zopet spravilo
kako sodnjo tolmačenje, usojajo se obrtni do Va-
šega velečastva poslednjega sidra upanja, z naj-
udanejšo prošnjo, da bi s svojo cesarsko mogočno
besedo milostljivo prouzročilo, da bi jedenkrat se
uresničilo avtentično tolmačenje obrtnega zakona,
s katerim se daje obrtnemu stanu uplívno varstvo.

Naj Vaše velečastvo posname iz okolnosti,
da so to peticijo podpisali obrtniki vseh narodov,
da v obrtnem vprašanji ni nikacih kakeršnih si
bodi političnih in narodnih nasprotstev, da so na
tleh obrtne reforme vsi avstrijski obrtlovci jedini.
Naj pa tudi Vaše velečastvo vsprejme zagotovilo,
da je baš ta okolnost to, zaradi česar se s fakci-
jone strani na vso moč prizadevajo, da bi porinili
absolutno lojalni avstrijski obrtni stan obupnosti v
naročje.

Vsprejmite Vaše velečastvo zagotovilo brez-
pogojne lojalnosti, v katerej bodemo vedno vstrajali.

Obrtnikom v obrambo in pomoč.

III.

Opisovali smo v prvih dveh razpravah občne
nazore, kakoršne goji in — ne bi smela gojiti na-
rodna inteligenca nasproti domači obrtnosti; ter
prišli do sklepa, da pri navedenih razmerah ne
preostaje drugega, nego združiti se in sami to sto-
riti, kar od drugih pričakovati ne moremo, čeravno
imamo nado, da bode, če prav polagoma prodrla
misel, da so naši nazori pravi, tudi v druge kroge.

Skušajmo si tedaj olajšati svoje stanje ko-
likor to zamoremo sami storiti in poprimimo se
praktičnih sredstev v to svrhu.

Pisatelj te razprave sam priznava, da je s
tem prestopil v najtežjo svojo nalogo. Lehko mu je
bilo poudarjati, kako se obrtnikom godi; a tem težji je
nasvet, kako pomoči! In vendar treba je nasvetov do-
biti, ki se ne razpršijo v znanih izmišljenih frazah,
s kojimi po navadi končuje ta ali oni svoje razprave
o socialni stvarini. Praktična izkušnja je v življenji
bolje vodilo, nego vse v teoriji lepo in bistroumno
izpeljane misli o osrečenju človeštva; in praktične
izkušnje nam bodo vodilna nit v nadaljnji razpravi.

Ker smo trdili, da se pri izdajkih, katere
imamo za življenje in obrtno poslovanje, ne da ni-
česa prihraniti: preostaja nam tedaj logično le

jedna pot, in ta je, da zboljšamo svoje do-
hodke. Ko bi imeli dela na razpolaganje, kolikor
bi si ga želeli; opomogli bi si lahko z večjim
trudom in marljivostjo; ker pa obseg naših obrtov
ne odvisi od naše volje, odpade tedaj ta najpri-
pravnejši način, pomoči si. Praktična skušnja pa
nam kaže, da rokodelci premalo pazijo na svoje
dohodke.

Poleg strokovne vede potrebuje denašnji
obrtnik tudi nekoliko kupčijskega duha. Preračunati
more natančno svoje stroške, a dohodke urediti na
bolj pameten način, nego je to običajno.

Najmanjši rokodelci poprijel se je običaja, da
enako velikim kapitalskim podjetjem dela na up,
in to nad lastne moči; ne da bi pomislil, da
so velika podjetja vstanovljena na drugačni podlagi
nego obrtniška. Veliki podjetniki ne delajo na
enaki način, nego navaden obrtnik. Podjetje je
njim spekulacija z denarjem; če gre po
sreči je prav; če ne pa napravijo konkurz in
zgube prenesejo na druga ramena. Preskrbijo se pa
vže preje, da so za svojo osebo zavarovani. Zgube
tedaj, ki se jim utegnejo pripetiti ne bolijo jih to-
liko in niso tako občutne kakor pri obrtniku. Navzlic
temu imajo pa o iztrjevanji svojih računov vse
drugačne navade in pojme nego obrtnik, in mar-
sikedo bode vedel o natančnosti izterjevanja dolž-
nikov po kupčevalcih, s katerim je v kupčijski zvezi,
kaj povedati, — in se tudi kaj priučiti.

Ta običaj pa, ki je za najmanjšega rokodelca
enako, kakor za večjega najhujši stiska in skorej
jedini povod konkurzom malih obrtnij prouzročila
je obrtna prostost. Pred tem časom imeli so roko-
delci — vsaj to nam zatrjujejo stari mojstri, prav
minimalne izgube in, če prisluzek tudi ni bil velik,
bil je gotov! To nam dokazuje tudi višje bla-
gostanje starih rokodelcev, ki v družbinskem živ-
ljenji z izdajki niso bolj štedili, kakor mi. Stari
rokodelci vedel je, kaj je njegovega, a denašnji
ima svoje premoženje izključno le v bukvah, ali
si ga celo še na pamet zapomni, kar je pri mnogih
rokodelcih žalibog še vedno običajno.

Ko se je vsled obrtne svobode nerokodelski
kapital poprijel rokodelskega proizvajanja, vpeljal je
obrtovanje, ker je to seveda lahko storil, po kup-
čijskih običajih na kredit za gotovi dalji ali krajši
čas. Nikdar pa se ni pečal s tem, da bi, kakor je
bilo to pri rokodelcih navada, izdeloval blago ko-
jega bi v surovini dodajali naročniki. Radi ali ne-
radi poprejeti so se morali rokodelci ne izvzemši
onih, ki niso imeli nikakega lastnega premoženja
enacih običajev in tako postalo je staro rokodelstvo
ob jednem tudi kupčija; toda brez fundamen-
talnih pogojev kupčijske vede in zadostnega ka-
pitala!

Neovrgljivo resnico govorimo, če trdimo, da
brezizjemno sleherni samostojni rokodelci zgubi na
leto v primeri velikosti svoje obrtije najmanj
toliko, da bi iz ono svoto če bi mu došla v bla-
gajno, lahko plačal ž njo davek in stanarino in
mu bi tedaj one svote ostale kot edini sad njegovega
truda za stare dni.

Razvada ta postala je tako običajna, da so
nam znani slučajji v katerih je nepremožni roko-
delec, ki nima kredita za surovo blago, oddal
svojo domačo opravo v zastavnico, da si je kupil
potrebno blago v izvršitev naročenega mu dela, ali
pa da je pod težkimi pogoji poiskal si posojila v
ta namen. Na svoj denar pa more čakati brez
vsacega plačilnega termina, kakor je to običajno
pri kupčijah, kolikor časa se naročniku poljubi; v
gotovih odstotkih ga celo nikdar več ne vidi!

Znana so neštevilna fakta v tem in le še do-
stavljamo, da čim manjši ali borsejši je obrtno
podjetje, temveč ima — seveda primeroma — za-
bilježiti izgub.

Revež producent tedaj, ki poseda mnogo
manj nego kupovatelj, primoran je vsled nenaravnih
običajev postati posojitelj — in mnogokrat celo
neprostovoljni podaritelj — premožnejšemu nego
je sam!

Da so taki običaji za malo rokodelstvo po-
gubonosni, da je pretirana razvada delati na up, za
rokodelca samomorska in protivna vsem zdravim
gospodarskim načelom, ne treba nam nadalje doka-
zovati; in mnogo bi koristilo obrtnikom, če se vre-
dijo tako nenaravne razmere.

Dopisi.

Iz Ljubljane Nalog „Obrtnika“. Ni še
dolgo tega, ko obrtniki v celem Avstriji niso imeli
jednega političnega lista, ki bi bil zastopal stanov-
ske koristi obrtništvu. Obrtno zakonodajstvo in
s tem v zvezi različne socialne reforme, katerih ko-
risti in upliv pa dosedaj še nikjer ni dosti po-
znati, prouzročile so da se je ustanovila nekaka
Obrtniška literatura. Obrtniških listov imamo sedaj
skorej v vsaki kronovini. S tem je storjen pričetek
v združenje obrtnikov, kateri dandanes ko se vsaki
stan tako brezozirno na družega puli za svoje
koristi ne zmeneč se zato, če poleg njega vse drugo
zgine — toliko bolj potrebujejo jedinstvi in slož-
nosti mej sabo; kolikor manj se jim je zanašati na
dobro voljo drugih stanov, Nazori o važnosti obrt-
nega stanu v državno političnem konservativnem
smislu so se zdavno premenili. Država sama manj
potrebuje tega meščanskega, mej ekstremi bogastva
in revščine nekako posredovalnega stanú. Moč cen-
tralne vlade je sedaj tako ogromna; da si upa iz-
hajati tudi, če se srednji stan pogubi. Srednji stan
dopolnil je svojo zgodovinsko dolžnost, na njegovo
mesto stopajo delavci kot nova politična in
socialna stranka; in ž njo računajo današnji držav-
niki največ, kajti njeno število množi se tem hitreje
čim hitrije propada mala obrtija. Bodočnost za-se
reklamuje četrti stan. Obrtniške reforme bi imele na-
men, stvar, ki je sicer neizogibna, nekoliko
zadržati; a ker najvplivnejši organi tega ne pospe-
šujejo, ostaja le obrtnikom samim naloga braniti
se proti dvojnemu navalu.

Obrt za obrtom pada v židovsko žrelo. Pra-
vice prodajalcev so čedalje večji in ne bode trajalo
dolgo, ko bodejo obrtniki sami morali postati pro-
dajalci židovskih tovarn, in s tem neposredno služ-
niki velicega kapitala. A to je čudno! V času naj-
hujšega antisemitizma jemlje židovstvo krščanski
obrtinji jedno pozicijo za drugo. Pritožuje se čez
nje, a na široko odpirajo se njim vrata. Če je pa
kedo osleparjen po židu, molči o tem in
kupi v drugič!

Listek.

Ponedeljsko pismo.

Dragi prijatelj!

Naprosil si me, da Ti za „Obrtnika“ kaj na-
pišem in si mi tako mej vrstami namignil, da bi
Ti najbolj ngajalo, ko bi Ti preskrbel v prostih
urah kaj za „podlistek.“ No, jaz se ne čudim, da
imaš tudi Ti tako „visokoleteče“ misli, da name-
ravaš podlistikovati, kar je, — obrtni stvar, kamor
hočeš, — le nekaka potrata časa ali pa prostora.
A slabi izgledi so pohujšali tudi Tebe in jaz ne
bi ugovarjal, ko bi bil v Tvojem pismu vsaj omenil,
kako nagrado nameravaš dovoliti Tvojemu podlist-
karju. Zdi se mi pa, da v zadevi plačevanja tudi
Ti nisi boljši, kakor marsikateri drugi; ker pa že
svet danes tako pelja, naj bo; hočem Ti kakor pri-
jatelj delati ali prav za prav pisati na „up“, dokler
se ne naveličam ali se pa Ti v svojih nazorih ne
poboljšaš.

Dolgo sem premišljeval, kaki dan bi bil najbolj
pripraven zamé v pisarenje, ker to Veš sam, da
obrtnik ni vsak dan duševno „razpoložen“. Na-
posled izvolil sem v to svrhu ponedeljek in zate-
gadelj dal sem tudi mojemu pismu naslov „Po-
nedeljsko pismo“. Nikar pa ne misli, da sem
ta naslov vkradel podlistkarju „Slovenca“. Ta

naslov izumil sem bil že v nedeljo 8. julija 1888
popoldne, ko sem prejel Tvoje pismo in ne-
malo sem se začudil, ko sem ponedeljek potem
zagledal „Slovenčev“ podlistek z mojim naslovom,
Veš, da sem s prvega mislil, da je „Slovenec“
„Obrtnik“ in njegov podlistek moje delo? —
Ves osupnjen, da se moja originalna iznajdba
tako zlorabi, nameraval sem vže iskati dru-
zega naslova, a rekel sem — namreč sam pri sebi
— moja pisma bodo v resnici ponedeljska in odstopi
naj Slovenčev podlistkar, kajti ponedeljek je naš in
nihče nima pravice kratiti tega starega zgodovinsko
imenitnega dne rokodelcem!

Pa še nekaj potrjuje me v mojih mislih.
Očita se rokodelcem, da jim o ponedeljek „delo
smrdi.“ Pokazati hočem tedaj pred vsem svetom,
da to ni res. Če se jaz polotim v ponedeljskih du-
ševnega dela, ki je kakor naši veleučeni gospodje
trdijo mnogo težavnej nego fizično delo; — ovržem
s tem vsa očitjanja. Seveda pravijo tudi drugi „Es
ist leichter einen Stiefel zu schreiben als zu ma-
chen“, a to gotovo ne more biti, kar že to doka-
zuje, da visoke gospode bolj utruji delo v štirih
urah, nego navadnega čevljarja, če dela po 14 ur
na dan!

Moje pisma ne bode družega nego modro-
vanje; kajti če rokodelci v ponedeljek svojega obrta
ne opravljajo, tedaj ima „Blaumontag“ ali, kakor še

drugače Nemci pravijo, „Er macht blau!“ Jaz sem,
ker mi ni pristni narodni izraz dosedaj znan, stvar
tako raztolmačil, da se to pravi „modro delati“,
posebno pa mi ta prestava vgaja zategadelj, ker
bode vse, kar bom pisal že „eo ipso“, kakor bi
rekel latinec, — modro!

Ker vem da Ti je napredek ali kultura člo-
veštva nekoliko pri sreci, seznaniti Te hočem danes
s takozvanim „kulturomerom“, izumljenem po
veleučeni gospodih, in, po katerem boš tudi
Ti kot urednik lahko meril in presojeval premi-
kanje in gibanje kulture.

Kultura, ki je že oblizala ali pa je ravno pri delu
oblizati zadnje ostanke narodov, ki stanujejo preko
ograje tega grešnega sveta, je tako imenitna stvar,
da se cele države kar pulijo za čast „nositi jo“ v
kaki še nekultiviran kraj. Prigodi se čestokrat, da
se pri tekmovanju, kedo jo bo de preje zanesel, —
celo kultura razbije!

Tej kulturi tedaj trebalo je izumiti „merilo“
kakor imamo merila za toploto ali mraz, za vino
jesih in druge stvari, in učenjaki, ki po knjigah
orjejo narodno gospodarstvo, postavili so jednoglasno
za merilo kulture: „žaifo“ in robce!

Kjer se tedaj ljudje z „žaifo“ pridno umivajo
in za očiščenje svojih dolzih ali pa kratkih pred-
goričev na obrazu porabijo mnogo robcev tam je
kultura že udomačena; če je „žajfa“ parfimirane

Nas Slovence je Bog, pač v neskončni milosti še dolgo varoval te nadloge. Dokler so naši in tuji Nemci gospodovali na Kranjskem ni bilo toliko slišati o židovih. Sedaj ko je pa narodna stranka na krmilu, zdi se jim pohod in udomačenje mej Slovenci mnogo prijaznejši, in naši ljudje pričakujejo jih celo trdeč; da nas bodo učili gospodarskega razvoja in pametne kupčije. Po nazorih mnogih naših veljakov je mej nami še premalo konkurence, obrtni izdelki so predragi, plače za rokodelstvo previsoke i. t. d.

Naj naš „Obrtnik“ v tej zadevi svari in se bojuje, dokler ne bo prepozno! Malomarnost in popustljivost naša se bode težko maščevala!

Iz Ljubljane. (Zakaj tirjamo zastopnike iz svojega stanu.) Največja pregreha, katero neka vrsta ljudi predbaciva obrtnikom je ta, da se „mešajo“ v politiko. V tej stvari so gotovi krogi najbolj občutljivi. Delati smeš kar hočeš, da se le v politiko ne utikuješ. Pa tako ni vedno. Kedar sami opravijo kako politično uprašanje na površje in ob času volitev, takrat smeš tudi ti uganjati politične burke, in če zanemarjaš svoje delo z udeleževanjem pri zborih in agitaciji, je to vse prav. Pohvalijo te celo, da si zaveden in rodoljuben. Seveda storiti moraš to vse le po njihovih nagibih in ukazih. Kakor hitro pa le črhneš o kaki javni zadevi, ki te morda osobno tišči; ali ti pa v obče ne ugaja; zadoni ti od vseh stranij na ušesa: Čevljar ostani pri svojem kopitu! Ta nedoslednost narodnih političnih krogov vzbudila je mej obrtniki vže mnogokrat opravičeno nevoljo; in to tembolj, ker se našim obrtnikom dosedaj še nikakor ne more očitati, da se utikajo v politiko. Menda nam političnih krogov vendar ne bode treba poučevati, kaj je politika; da bi spoznali, da napor obrtnikov v zboljšanje materialnega stanja, povzdigo stanovske zavednosti, in odpravo raznih obrt ovirajočih naprav, — niso politika.

Če želijo obrtniki po kupčijski in obrtniški, zbornici dobiti svojega zastopnika v deželnem zboru, kar je vže neki najradikalnejša ideja; — tudi to po našem seveda nemerodajnem nazoru — ni politika; kajti mi iščemo le zastopnika naših stanovskih interesov in teh do sedaj še nikdo zunaj naših krogov ni prišteval političnem vprašanju.

Pač je zastop obrtniškega stanu v javnih korporacijah eminentno važna zadeva v najširšem pomenu; a tisti, kdor obrtnike odvraca od take ideje s grozjenjem, da je to politika, v katero ne pristuje nevednemu rokodelcu utikati se; ta kaže, da jako malo čisla zakon, po katerem imajo vsi pošteni državljani jednake pravice in dolžnosti; da mu je ravnopravnost, tirjajoč jo za svoj narod, nepoznana stvar, če zadeva narodove korenike!

Domače in razne stvari.

(Odgovorno uredništvo „Obrtnika“ prevzame z današnjo številko gospod Matija Kunc, podpredsednik Kranjskega obrtnega društva, ki je bil lastnik in urednik prvemu „Obrtniku“. Gosp. Jože Regali odložil je začasno prevzeti posel zaradi pomankanja časa, a ostane našemu listu tudi nadalje sotrudnik. Naše častite sodruge prosimo, da agitujejo po vsej moči za razširjenje tega, domačemu obrtništvu jako potrebnega lista; da nam dopisujejo o svojih težnjah in opazkah, ki ovirajo napredek obrtništvu. Le skupno in neumorno delo bode v stanu omogočiti ono zboljšanje neugodnih razmer in obrtništvu priboriti stališče, ki mu kot važnemu delu narodnega trupla po vsej pravici pristuje.

robeci pa svilnati, je pa dokaz, da je dospel narod na vrhunec človeške kulture!

Ravno isti učenjaki trdijo, da smo Slovenci sila zaostali v kulturi. „Kulturomer“ neki kaže, da je pri nas še mnogo ljudi, ki se le ob nedeljah in zapovedanih praznikih umivajo in celo takrat brez „žajfe!“

Kaj pa še le glede usekovanja!

Nedavno je hribolazen kulturonosec obiskal naše planine. Nenavajen običajev pomoli v nevarni stezi voditelju roko, da ga vleče navzgor. A groza! Nad najglobokjšim propadom pritisne hribovec s palcem proste roke nos — in kakor bi treščilo razprši se ona tvarina, ki jo kultivirani ljudje povijajo v svilnate robce, na vse vetrove; neogibajoč se niti suknje kulturonosca, — na kar si mož prijazno smehlja se — ostanke pod nosom z rokavom obriše!

Da je kulturonosec nazaj prisedši v kulturne kraje pisal, da se nahajajo na Kranjskem še divjaki in Hotentoti, posebno po hribovih, se razume, in zategadelj si je prisegel, da se nikdar več ne bode pustil od hribovcev voditi za roko; marveč vedno le na vrvi!

Sedaj bodeš poznal, koliko kulturnega dela še preostaja za ponedeljke Tvojemu prijatelju. x.

(Pogreba deželnega glavarja) g. grofa Thurna dne 25. julija v Radovljici udeležila se je deputacija Kranjskega obrtnega društva obstoječa iz podpredsednika g. M. Kunca in blagajničarja g. B. Žitnika, svetnika kranjske kupčijske in obrtniške zbornice.

(Odborova seja Kranjskega obrtnega društva) dne 4. avgusta 1888. Predseduje gosp. Anton Klein; navzočih 11 odbornikov. Gospod predsednik otvori sejo ter prebere pismo gospoda Schneiderja z Dunaja, v katerem ta pozivlje društvo k delovanju za nabiranje podpisov prošnji do Nj. Veličanstva cesarja, (prošnja natisnjena je na prvi strani denašnje številke). Potem razloži pomen te peticije in meni, da bi se društvo resno poprijelo dela, ker kakor je razvidno z vsega, je zadnji čas, da se obrtniku pomaga, da ne pogine popolnoma. — Razgovora udeleži se še več gospodov in konečno sprejme predlog gospoda predsednika. — G. D. Hribar opomni, da zadeva sklenjena pri zadnjem mesečnem shodu o odposlatvi deputacije radi dela v prisilni delalnici in kaznilnici na Žabjaku, še ni rešena in da se mora danes voliti dotični odsek, ki bode to preskrbel. Zbero se v to gg. A. Klein, B. Žitnik in J. Lasetzky, katere se naprosi, da ta teden potrebno ukrenejo. — Pri razgovoru o praznovanju 40letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa I. je več različnih nasvetov, kako naj se priredi, da bode društvo dostojno spominjalo se tega važnega dne, a definitivno se ne določi nič, ker bode o vsem še razgovor pri mesečnem javnem shodu. Seja se zaključi ob 10. uri zvečer.

(Obrtni nadzornik g. Pogatschnik) se je neki močno čudil, ko so mu obrtniki nekaterih strok pripovedovali kako, visoko so v Ljubljani obdačeni.

(Tukajšne Uršulinke) zidajo nasproti zvezde novo šolsko poslopje in bodo, kakor čujemo, pripravile v pritličji pet prodajalnic. Zategadelj je upati, da polagamo vendar padejo nekoliko za naše malenkostne razmere silno prenapete cene prodajalnic.

(Mestni odbornik g. Kajzelj) popravil je naše zadnje poročilo s tem, da je on glasoval za oddajo dela Vodnik-Čamerinika. Mi nimamo pravice dvomiti na njegov izjavi, in omenimo le na zahtevanje prejšnjega urednika našega lista g. Regalija; da se je on glede njegovega poročanja ravnal po zadržilu g. Janez Krašovca kateri je tedaj vzrok jako neprijetni mešanici.

(Da se ne vgnjezdijo stenice v posteljnjakih) je najboljši, ako se za napravo istih vzame jelšev les (Erlenholz), ki nij drag in se skoro povsod dobi. Jelšovi les ima za te nadležne živalice posebno zoperni duh in nikdar se še niso stenice v teh posteljnjakih vgnjezdile. Jelšovi les se da kaj lično izdelati, vzame vsakakošnji lik (polituro) nase, posebno se da dobro na orehovo barvo izdelati.

(Postava o povikšanji) naklade za pivo in najemščinih krajcarjev za Ljubljansko mesto ni dobila najvišjega potrjenja. Prva za to ne, ker ne gre podražiti itak vže visoko obdačeno pivo; slednja pa zaradi formalnih pomanjkljivosti. O tej zadevi pa bode treba pravočasno spregovoriti še kako besedo; kajti obrtnike zadelo bi povikšanje najemščinih krajcarjev najhuje, zategadelj ker jih nimajo plačevati le od svojega stanovanja kakor drugi meščani, marveč tudi od prodajalnic in delalnic!

(Obrtno društvo v Mariboru) izreklo se je pri jako živahnem zborovanju proti ločitvi kupčijskih in obrtnih zbornic.

(Za gostilničarje.) Vsled nekega slučaja odredilo je ministerstvo, da smejo gostilničarji kruh peči za porabo svojim gostom; a nikakor ne za prodajo izven gostilne, ker to spada v področje pekov.

(Posvetovanje zaradi žrebljarjev v Kropi) vršilo se je 24. julija pri deželni vladi v Ljubljani. Žrebljarstvo v Kropi je vsled nepremagljive konkurence velicij židovskih podjetji do kraja pokončano in neznosna bēda naših rojakov prorokuje nam, kam da dospemo preje ali pozneje rokodelci vsled nadvladanja židovsko-liberalnih gospodarskih odnošajev, ki imajo tudi v našem narodu mnogih privrženec. Posvetovanja udeležil se je tudi obrtni nadzornik za Kranjsko g. Pogačnik. Natančnega poročila o enketi nimamo; a to povdarjamo, da s dosedanjim polovičarstvom, ki je čez vse mere običajno pri obrtniških zadevah, se ne bode in ne more nikomur pomoči!

(Nova kaznilnica) v Mariboru, o katerej je bilo o pričetku zidanja slišati, da se bodo kaznenci na Ljubljanskem gradu tja izselili, je dogotvljena. Prostora ima za 500 kaznencev in bode prihodnje leto otvorena. Sedaj bodemo zvedeli, kaj je na oni govorici resnice.

(Za krčmarje) važno naredbo napravilo je ministerstvo notranjih zadev. Vsled nekega slučaja postavilo je princip, da je oddaja krčmarske koncesije brez da bi se dotična soseska za svet vprašala, pomanjkljiva; in da je opravičeno, v takem slučaju že oddano koncesijo preklicati ali odvzeti.

— Nemška konkurenca v Srbiji spodriva čedalje bolj avstrijsko blago. Naročilo se je posebno v zadnjem času v Nemčiji mnogo volnine in flanele. Čeravno so nemški izdelki glede kakovosti slabiji od avstrijskih, jih vendar ložje razprodajajo, ker so lepših barv in zunanosti. Slabo, a po ceni je dandanes menda geslo celega sveta!

— Nemški državni svet izdelal je načrt postave, s katero se bode upeljalo obligatno zavarovanje delavskega osebja za slučaj onemoglosti in starosti. Obširnemu načrtu povzamemo sledeče: Zavaro-

vali se bodo vsi pomočniki in služniki, katerih letni prislužek ne doseže svote 2000 mark. Vplačevanje je razdeljeno v tri enake dele. 1. del plača zavarovanec. 2. del delodajalec in 3. del plača država. Izplačevale se bodo rente za onemogle po 120—250 mark na leto; za starostne, ki se pričenujejo izplačevati še le s 70. letom pa 120 mark na leto. Proračunjen je, da bode stroškov 156 milijonov mark na leto ter da bode v ta namen zadostoval tedenski donesek, ki znaša na leto za zavarovanca in delodajalca skupaj preko 10 mark; torej z doneski države vred za posameznega 15 mark na leto. — Menimo, da podobno zavarovanje ne bi bilo napačno tudi za samostojne male obrtnike, kajti njih razmere večinoma niso boljše nego one rokodelskih pomočnikov.

— Na Dunaju napravil je konkurz neki pre-kupovalec (Zwischenhändler) z manufakturnim blagom po imenu Löwy !!! čigar passivum iznaša preko 400.000 gld., a ima aktivnega premoženja le okolu 90.000 gld. Tedaj je mož na čudoviti način osleparil svoje upnike za malenkost tristoistoč goldinarjev! Židovi vže neki občudujejo ženialnost tega sedaj jako imetnega moža!

— V Brnu ostavilo je delo par tisoč suknarjev, tkalcev in prejarjev, ki so s tem dosegli neznatno povišanje mezde. — V Parizu ustavilo je delo več tisoč mestnih delavcev.

— Na Dunaji ustrelil se je Josip Heidenreich predstojnika namestnik čevljarske zadruge, katere vodstvo je sedaj v rokah konservativne, dunajskemu židovstvu nasprotnne stranke.

— Dunajski „Bankverein“ kupil je na račun neke družbe 8000 delnic papirnice „Leykam Josefthal“, ki je sedaj spojena z družbo, ki je kupila nekdanjo Ritterjevo papirnico. Ta družba je sedaj največji producent v tej stroki na kontinentu in ima v rokah skoraj ves export na Angleško, Francijo in Orient in je edina stroka, ki navzlic colniskim zaprekam ogromno množino svojih izdelkov izvozi.

— Naša lesna trgovina v severno Afriko. Obrtni in trgovinski zbornici v Budapeštu podal je neki g. J. Jenko ml. poročilo o prometnih razmerah in kupčiji z lesom v severni Afriki. Ta gospod je veččak v lesni trgovini ter je prepotoval prometne kraje ondašnje in poroča: Severna Afrika ima sedem luk ali barkostaj, v katere se uvaževa les iz Avstro-Ogerske in to v Tunis, Tripolis, Benghazi, Aleksandrijo, Izmailo, Port-Said in Suez. V Tunisu se izkrca skoro petina od nas izvoženega lesa, povprek na leto za 300.000 frankov vrednosti. Mnogo stavbenega lesa se dovozi tudi s Švedskega v severno Afriko. V Benghazi se izkrca na leto za 130.000 frankov lesa. V Aleksandriji si delajo konkurenco z lesom Avstro-Ogrska, Rusija i Švedska. Naš les se ukrca v Trstu, Reki i Senji, kamor se dovažava iz Kranjske, Štajerske, Koroške, iz Hrvatske, Slavonije in Ogrske. Tirolski les se v Benetkah vklada na barke. V Galocu se večinoma naklada les iz Galicije in Bukovine. V Aleksandriji se porablja od nas uvoženi les za gradjenje hiš, katere so bile vsled bombardiranja angleških oklopnih letala 1882 porušene.

— Pravila bolnišne blagajne krojaške zadruge na Dunaji vredile so se tako, da bode plačevanje v dveh razredih. V prvem razredu dobi bolnik prvih 6 mesecev po 6 gold., drugih 6 mesecev pa po 3 gld. podpore na teden. V drugem razredu 6 mesecev po 3 gld. 50 kr. in 6 mesecev po 1 gld. 75 kr. na teden. Premoženje dosedanje bolniške blagajne (Gesellenlade), ki ima 12.000 gld. premoženja pa se ne bode oddalo združni blagajni. Udov bode imela združna blagajna okolu 6000.

— Pod naslovom „Ratengeschäfte“ prinesla je „Laibacher Zeitung“ z dne 4. avg. v uvodnem članku jako poučno razpravo o kupčijah na obroke, s kojimi se, kakor mi dostavljamo, po opisanem načinu pečajo izključno le židovi. Omenjeni časnik piše mej drugim: „Mej vsemi pritožbami onih obrtvalcev kojih kupčija še vedno stoji na stari in solidni podlagi ni nobena tako občna, kakor glede množnja kupčij na obroke. V teh leži izvirek sleparski in nereelni konkurenci. Te kupčije so vzrok, da čim dalje bolj propada čislanje kupčijskega stanu. Pa ne samo pri nas; marveč tudi po Nemškem pričenujejo kupčijske zadruge misliti, kako bi se stvari v okom prišlo. Nižjeavstrijska kupčijska in obrtna zbornica povprašala je 27 sodnij glede imenovanih „Ratengeschäfte“ in je poizvedela, da so ti slednji običajni v toliki meri, da se dosedaj to niti mislilo ni. Okrajna sodnija v Josefstadt na Dunaju je imela iz „Ratengeschäftov“ izviraajočih bagatelnih tožb v jednom letu 1985, Alsergrund 1500, Unter-Meidling 1500, Sechshaus 2500. V notranjem mestu znašale so enake tožbe 80% vseh tožb. Na Dunaji je „Ratenhändlerjev“, ki izroče na dan po 100—150 tožb sodniji. Najbolj zaznamujoče pri teh tožbah pa je to, da toženec ne more ugovarjati. Mali v pokrajinah stanujoči delavci in težaki so večinoma, ki so se dunajskemu sodnijam v takozvanem „Ratenbriefu“ podvrgli. Nikomur ni možno, da bi k obravnavi na Dunaj potoval ali pa pooblastil kakega zastopnika in zato se zatoženi vedno kontumacijajo. V „Ratenbrief“, katerega so podpisali, odpovedo se celo vsem ugovorom glede kakovosti kupljene stvari in cene. Če tedaj ne spolnijo podpisanih pogojev, toži se jih za celo svoto in če so še tako oškodovani bili ne preostaja dolžnikom nikakega postavnega pripomočka. Ni nam moč goče ponatisniti vsega članka, a proti nazoru, da je

teško principiarno stopiti nasproti prodajam na obroke; hočemo za danes le to omeniti, da je moč države in pravice pač zadostna, če pomiga le z mazincem, da ustavi sleparstvo, ki se v škodo nevednega ljudstva skriva mej različnimi kazenskimi §§. Še so v večini oni obrtvalci, ki želijo ohraniti svojim kupčijam staro pošteno ime; kojim se gnjusi poprijeti se kupčijskih sredstev s kojimi beraški židi na limanice lovijo nevedno ljudstvo. Škoda je pa da kupčijska zbornica na Dunaju ni dodala dotičnemu poročilu še izkaz, koliko izmed onih „Ratenhändlerjev“, ki vlagajo na podlagi „Ratenbriefov“ tožbe pri Dunajskih sodnijah — je židov in koliko kristijanov! Mi stavimo, da je židov 99%. — In temu zlu ne bi bilo moč v okom priti? — — — — —

Popolnoma pa se strinjamo z zadnjim odstavkom: Da ne treba sveta premikajočih reform zato, da se obrtnija reši bolesi, katera uničuje njeno čast, enako, kakor onemogoči in uničuje pošteno obrtovanje! Taka uprašanja bi bila pač vredna potu ljudskih zastopnikov!

Denašnje številko „Obrtnika“ pošljemo vsled poziva nekaterih; našim čitalnicam in bralnim društvom po deželi na ogled s prošnjo, da nam, ako bi se hoteli naročiti na naš list, — upošljejo naročnino do 24. t. m., ker prihodnje številko le tistim doposljemo, ki nam bodo naročnino doposlali. Poslali smo to številko tudi uredništvom slovenskih časnikov z namenom, da nam blagovolijo naznaniti če želijo prejemati naš list v zameno, ali pa v informacijo, in jih na tem mestu še jedenkrat prosimo, da nam pomorejo v to, da se v denašnji številki objavljena prošnja na presvitlega cesarja, kolikor moč objavi in podpira.

Janez Verhovec,

jermerinar (10-1)

Stari trg št. 17.

Priporoča se p. n. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih **konjskih oprav** in vse v to stroko spadajoča dela. Popravila se izvršujejo točno, dobro in ceno.

J. KLAUER

(pri Voglu)

priporoča svojo bogato zalogo

špecerijskega in materialnega blaga na debelo in drobno.

Sosebno priporoča:

garantirano najboljši pristni

brinjevec

domačega izdelka, kot zdravilo za **obtežave želodca, vodenico** in vsakovrstne druge bolezni.

Priporoča tudi:

veliko zalogo **špirta, ruma** in vsakovrstnih **likervov** itd.

Naročila se točno izvršujejo. (9-1)

Vabilo na naročbo.

Pričeli smo nadaljevati „Obrtnika“, ki je prenehal izhajati koncem 1884. I. Napravili smo na občno željo naših sodrugov temu listu večji format, da nam bode mogoče vsprejemati tudi inserate.

Uljudno vabimo tedaj v prvi vrsti obrtnike po mestih in na deželi, v drugi vrsti pa vse prijatelje delavskih stanov in obrtniškega napredka, da si naročijo naš list in da se ga poslužujejo za inserate.

„Obrtnik“ izhaja po dvakrat in sicer 8. in 24. dne vsacega meseca v sedanji obliki in stane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 75 kr., posamične št. 15 kr. s pošiljanjem vred. Ceno nastavili smo primeroma nizko, da bode sleherni obrtnik lahko žrtvoval majhno svoto občnim namenom.

Naročnina in inserati naj se pošiljajo upravnistvu „Obrtnika“ sv. Petra cesta šte. 21. Obrtnike pa prosimo da agitujejo za svoj list!

Upravnistvo „Obrtnika“.

„Obrtnik“

brošurana letnika 1883 in 1884 po 60 kr. letnik in

Poročilo o obrtniškem shodu na Dnnaju l. 1884.

po 15 kr. s poštnino vred dobi se pri

Upravnistvu „Obrtnika“.

Preširnov trg št. 3. Ljubljana.

Vsakovrstnih **deznikov in solnčnikov**,

poštenega domačega izdelka,

pri. oroča po zelo nizkih cenah

JOSIP VIDMAR

izdelovalec deznikov in solnčnikov.

Ljubljana, Stari trg.

Dezniki in solnčniki se hitro in ceno popravljajo in na novo prevlačijo. (11-1)

Svež ržen kruh,

vsakovrstno

nasladno pekarijo

in

kruh na vago

klg. po 14, 16, 22, 24 kr. priporoča

Jakob Zalaznik,

Stari trg hiš. št. 16.

Dalje se priporoča gg. gostilničarjem za mnogobrojna naročila, katerim se na željo ob vsakej uri kruh na dom pošilja. (12-1)

Preselitev prodajalnice.

Svojim cenjenim naročnikom in kupovalcem uljudno naznanjam, da sem ostavil svojo dosedanjo

prodajalnico s čevljarskim blagom,

katero sem imel več let in v kateri sem imel vedno **največjo izber** ter se **preselil**

v **Cetinovičevo hišo na Kongresnem trgu št. 3,**

kjer sem otvoril svojo novo prodajalnico.

Zahvaljujoč se najtopleje za do sedaj izkazovano zaupanje, prosim uljudno, da mi je še dalje ohranite, ter zagotavljam, da se bodem kakor dosedaj prizadeval, da postrežem svojim naročevalcem in kupovalcem v vsakem oziru najreelnejše in kolikor moč po ceni.

Z velespoštovanjem

JARNEJ ŽITNIK.

V Ljubljani v maji 1888.

(8-1)

Franjo Dežman

knjigovez, sv. Petra cesta št. 6. v Ljubljani

priporoča se

za vezanje knjig, napenjanje zemljevidov in planov,

za izdelavanje **platnic, galanterijskega in kartanašnega dela** ter vsega, kar spada v njegovo obrt. (7-1)

„Foncière“

Peštansko zavarovalno društvo

priporoča se v zavarovanje poslopji, premakljivega blaga in na življenje.

Zavarovalni pogoji so zelo ugodni.

Pisarna glav. zastopa: Kongresni trg, nasproti nunske cerkve, v II. nadstr. hiše šte. 14. (4-2)

Fran Drenik.

JANEZ PETERCA,

trgovec z lesom, Dunajska cesta, 31.

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega stavbenega in mizarskega lesa

vsake dolžine in debelosti po obče znanih nizkih cenah. — Tudi se dobi vsaki čas **zidarska opeka, strešniki in žlebaki** iz skušeno dobrega materiala iz lastne opekarnice na Črnučah. Na zahtevo se naročeno blago tudi pošilja na dom. (1-2)

M. SKRABEC,

stavbeni in galanterijski klepar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 1

se priporoča častitim p. n. naročnikom, da prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča stavbena dela v mestu in na deželi v vseh rabljivih kovinah, ravno tako za nova dela, kakor tudi poprave in povlake. Dela se hitro, točno in solidno izvrše, po zmernih cenah in iz najboljših kovine, za kar se strogo jamči.

Zaloga svetlega in lakovanega, hišnega in kuhinjskega orodja, otročje banje in banje za sedenje ter stoli za kopanje s kurjavo in brez kurjave so vedno v zalogi, zaloga **waterclossets** najboljše konstrukcije, katere se tudi postavljajo. Izdelujejo se tudi **ěrke za firmske table**. (3-2)

Naročbe in poprave vsake vrste se hitro in ceno izvrše.

Bau- und Galanterie-Spengler

in Laibach, Schelenburggasse Nr. 1.

empfiehlt sich dem verehrten p. t. Kunden zur Uebernahme, sowohl in der Stadt als auf dem Lande — aller und jeder in das Fach einschlagenden Bauarbeiten in allen vorkommenden Metallen, sowohl neue Arbeiten als Reparatur und Anstrich, unter strengster Garantie für prompte und solide Ausführung bei besten Materialien zu möglichst mässigen Preisen.

Lager sämtlicher **blanken und lackirten, Haus- und Küchengeräthe**, so wie **Kinder- und Sitz-Wannen, Badewannen und Badestühle mit und ohne Heizung** stets vorräthig. Lager und Ausstellung von **Waterclossets** bester Construction. Erzeugung von **Firmabuchstaben**.

Bestellungen und Reparaturen jeder Art werden schnellstens und billigst effectuirt.

FRANJO LEVC

(poprej J. Spoljarič)

ključavničar, Ljubljana, Gradišče, Hilsbergerjeve ulice 12.

priporoča se za vsa v njegovo stroko spadajoča dela, kakor: pri **stavbah**, izdelovanje **štedilnih ognjilšč, pečl** vsakovrstno **popravljanje** itd., ter zagotavlja točno in solidno izvrševanje po najnižji ceni.

Prevzame omenjena dela tudi na deželi in jamči za dobro in solidno delo.

FRANZ LEVC

(vormals J. Spoljarič)

Schlossermeister, Laibach, Gradischa, Hilsberggasse 12.

empfiehlt sich bei allen in sein Fach einschlägigen Arbeiten als: bei **Neubauten**, Erzeugung von **Sparherden, Oefen**, ferner **Reparaturen** etc., zur billigsten und promptesten Ausführung.

Uebernimmt solche auch am Lande und garantiert für gute und solide Arbeit. (6-2)

Ludovik Widmayer,

mizarska in tapecirarska obrt,

priporoča svojo bogato zalogo likane in lakirane hišne oprave, divanov, matracov od žime in zmeti (Federn), otročjih vozičkov, karnis, svetlih slik, pultov za mašne knjige itd.

Izdeluje na naročila **lednike** za pivo in jedi, prevzema dela pri zidanji, kakor tudi popraviljanja po najnižji ceni.

Unanja naročila se točno izvršujejo.

Delavnica: Gospodske ulice 10. Zaloga: Na Bregu 10. (5-2)